

ЕКОЛОГО-ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

У ХОДІ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ЕКСКУРСІЙ

О.С. Звєгінцева¹, Н.В. Гнілуша²

1 - студентка природничого факультету

2 - кандидат педагогічних наук, доцент

Криворізький державний педагогічний університет

Вступ. Бурхливий розвиток промисловості невпинно погіршує екологічну ситуацію. Гострота сучасних екологічних проблем поставила перед суспільством важливе завдання - виховати молодь, здатну по-новому вирішувати питання охорони природи та її збереження, перетворення та раціонального використання. У зв'язку з цим в наш час актуальною проблемою є еколого-естетичне виховання учнівської молоді у ході проведення екологічних екскурсій, що є важливим показником розвитку духовності й моральності не тільки особистості, а й суспільства в цілому.

Мета роботи – теоретично обґрунтувати ефективність проведення екологічних екскурсій як засобу формування еколого-естетичного виховання учнів при вивченні біології.

Об'єкт та методи дослідження – теорія і практика еколого-естетичного виховання учнів у ході проведення екологічних екскурсій. Для досягнення поставленої мети використовувалися теоретичні, історичні та соціологічні методи.

Результати та їх обговорення. Еколого-естетичне виховання – це систематична педагогічна діяльність, яка включає в себе сукупність

таких компонентів, як екологічні - мислення, світогляд, етика й культура, спрямовані на розвиток виховання особистості у ставленні до природи.

Еколого-естетичного виховання передбачає формування еколого-світоглядних переконань, норм екологічної етики і навичок природоохоронної роботи за допомогою культури. Можна застосувати таку модель виховання: знання – переконання - практична діяльність у системі «людина-суспільство-природа».

Загальним завданням еколого-естетичного виховання учнівської молоді вчені вважають формування екологічної та естетичної свідомості особистості. Воно конкретизується на рівні основних завдань еколого-естетичної освіти – формування адекватних екологічних уявлень, ставлення до природи, системи умінь і навичок взаємодії з природою [1].

На сьогоднішній день у зв'язку із змінами часу й вимог до знань і умінь учнівської молоді не можна відокремлювати естетичне виховання від екологічного. Адже духовне життя людини тісно пов'язане з природою і це визначає використання природи як засобу, а формування гармонії ставлення до неї виступає як одне із завдань еколого-естетичного виховання. Одним із перспективних нам видається такий напрямок як проведення екологічних екскурсій.

Екскурсія – це форма організації навчально-виховного процесу, яка дозволяє проводити спостереження, а також безпосередньо вивчати різні предмети, явища і процеси в природних або штучно створених умовах; виявляти негативні зміни в природному оточенні, що є результатом господарської діяльності і особистої поведінки людей (повітря, вода, рослини, тварини); систематизувати і розширювати знання про охорону природи; розкривати роль природи в житті людини; систематизувати уявлення дітей про взаємозв'язки в природі. Під час проведення екологічних екскурсій застосовують такі методи дослідження: літературний, порівняльний, історичний, візуальний, статистичний, математичний, польових досліджень, особистих бесід, анкетування.

Екологічні екскурсії в національні парки, музеї, ботанічні сади, пам'ятки садово-паркового мистецтва, зоопарки, дендрарії, тераріуми дають можливість учнівській молоді вести сезонні спостереження за життям природи й діяльністю людини, вивчення взаємозв'язків живої й неживої природи, розкрити роль природи в житті людини. Школярі

таким чином практично включаються в суспільно корисну діяльність, а саме: беруть участь в очищенні джерел, прибирають й озеленюють території, підгодовують птахів і тварин, здійснюють інвентаризацію об'єктів природи, випускають екологічні вісники тощо. Ця діяльність доповнює урочний час, дозволяє змістовно провести дозвілля учнів у позаурочний та канікулярний період, виховувати естетичні смаки та почуття прекрасного, а також задовольнити більш високі пізнавальні запити обдарованих учнів. Отже, вся ця робота займає чільне місце в системі еколого-естетичного виховання.

Висновки. Таким чином, екологічна освіта й естетичне виховання учнівської молоді – це докорінна переорієнтація свідомості людини щодо взаємовідносин із природою. Адже сьогоднішній учень – виключно природокористувач, а завтра буде розпорядником природних ресурсів, і від нього значною мірою залежатиме стан природного довкілля нашої країни.

Отже, перспективи подальших досліджень із зазначеної проблеми потрібно спрямувати у напрямку вивчення форм та методів підготовки майбутнього вчителя біології з еколого-естетичного виховання учнівської молоді.

Список використаної літератури.

1. Шевяков О.В. Еколого-естетичне виховання в контексті ідей сталого розвитку / О.В. Шевяков, О.Е. Копоровський, Я.А. Славська // Екологія і природокористування. – 2013, випуск 17. – С.12-17.